

  thời   m n  y, ch      t  i Trung Quốc   ng   n   nh, tuy nhiên trong tr  ng h  p ch  ng tr  nh kinh t   với nhiều rủi ro của T  p C  n Bình b   ph   s  n thời c   th     n t  i s   s  p    c  a c   h   th  ng ch  nh tr   của Trung Quốc .

Th  ng 6/2016, c  c chuy  n gia thu  c Vi  n nghiên cứu v   Trung Quốc Mercator t  i Berlin (Mercator Institute of Chinese Studies, MERICS)      i thi  u cu  n tuy  n t  p các b  i ph  n t  ch c   nhan    “  i l  nh   o c  p cao Trung Quốc: phong cách, c   c  u v   c  c qu   tr  nh d  i thời T  p C  n Bình”. T  i liệu này l   m  t b  n nghiên cứu t  ng hợp   c s  c v   c  c v  n    b  c thi  t c  a Trung Quốc nh  :   i l  nh   o Trung

Quốc hiện nay nhìn nhận thế nào về tương lai của nước này, họ đặt ra những mục tiêu gì, các giải pháp nào sẽ được áp dụng, tiến trình tập quyền của chính phủ sẽ đi về đâu, Trung Quốc sẽ bùng nổ ra sao với những người đồng đầu hiện tại, và tất cả những điều này có ý nghĩa gì đối với phần còn lại của thế giới.

Những kết luận nào đã được đưa ra tại Berlin

Các tác giả của bản báo cáo xuất phát từ việc đồng loạt trong tiến trình chính trị của Trung Quốc đã thay đổi cơ bản kể từ khi Tập Cận Bình lên nắm quyền (năm 2012 ông giữ chức Tổng bí thư đồng cũng nên, đến năm 2013, ông trở thành chủ tịch nước Trung Quốc). Ý tưởng chủ đạo chung được các chuyên gia đưa ra là sẽ củng cố quyền lực của Đảng Cộng sản Trung Quốc trong xã hội và việc vượt qua “số xối mòn” trong chính đồng quy. Nhiệm vụ đầu tiên sẽ được giải quyết thông qua việc tập trung chức năng của chính quyền trong cơ cấu tổ chức và trong các lĩnh vực mà từ 10 năm trước chính quyền đã bỏ đi biểu tại các cơ quan trung ương và địa phương. Nhiệm vụ thứ hai sẽ được thực hiện với sự trợ giúp của tầng có cơ về biên độ cũng như mức độ quy định liên hệ của các chính sách chính tham vọng và cũng cơ cái gọi là “kết luận đồng”.

Điều này sẽ đánh dấu xu hướng tập quyền của người đồng đầu nhà nước và sẽ chủ yếu trích học thuyết “lãnh đạo tập thể” được thông qua từ 10 năm trước. Nói cách khác, hiện nay ở Trung Quốc, mô hình không chấp nhận một số bản đang được xây dựng: chế đồng cũng nên, dẫu sẽ chủ đạo của người đồng đầu mạnh, có khả năng dẫn dắt Trung Quốc qua thế kỷ 21. Đảng thế, kết luận này phần bác luôn những tranh luận quen thuộc dành cho phương Tây, mà theo đó tiến trình chính trị tại Trung Quốc được nhìn qua lăng kính dân chủ và từ do “tốt yếu”.

Về điều này, hiện tại Tập Cận Bình chưa đủ nguồn lực để kiểm soát hoàn toàn giải chấp bu của Đảng Cộng sản Trung Quốc, bước ông ta mất một phần tập sẽ chính trị có thể xảy ra với sự trợ giúp của các chính sách chính tham vọng, một khác áp dụng các biện pháp điều chỉnh mức độ đối với tiến trình chính trị.

Rõ ràng là Tập Cận Bình và những người thân tín của mình sẽ giải các vị trí chủ chốt sau khi hội liên thế 19 của Đảng Cộng sản Trung Quốc. Những hướng của họ sẽ được xác định trong các cơ quan cấp cao của đồng: được biết trong trường hợp sẽ là thành viên ủy ban Thường vụ Bộ Chính trị Đảng Cộng sản Trung Quốc (một mục để

nào đó là “lý ban những người đứng đầu” Đảng Cộng sản Trung Quốc) sẽ bỏ bớt giảm từ 7 xuống còn 5 người, thì trong số này sẽ có ít nhất 2 người đứng đầu Tập Cận Bình che chở.

Tuy nhiên, trong Ban chấp hành Trung ương, từ các hội nghị toàn thể được tổ chức mỗi năm một lần, nơi các quyết định chính lược được đưa ra và nhà nước sẽ được thông qua, từ những người thân tín được công khai của Tập Cận Bình (những người có liên quan từ ông từ khi ông đưa được bầu vào Bộ Chính trị) sẽ không vượt quá 6-10% trong số khoảng 200 thành viên của Ban chấp hành. Trong Bộ Chính trị cũng có thể nói như vậy. Tóm lại, để đảm bảo sẽ thông qua các quyết định then chốt, phe của Tập Cận Bình sẽ trông cậy vào việc thiết lập “tổ chức lãnh đạo” khác nhau. Các nhóm này sẽ chi phối quyết định của các cấu trúc đảng cấp cao khác. Từ năm 2012, “các nhóm lãnh đạo” và các vấn đề then chốt như “phát triển cách thức kinh tế, an ninh quốc gia”,... đã được thành lập. Tất cả hội đồng lãnh đạo bởi Tập Cận Bình, điều này mang lại cho ông ta khả năng một mình xác định chương trình làm việc và kiểm soát được tính của các quyết định. Sự ngoài ý muốn duy nhất là “nhóm lãnh đạo như vậy cách bóng đá tại Trung Quốc”, điều này khá ngạc nhiên khi biết rằng Tập Cận Bình cũng là một cầu thủ bóng đá.

Về điều này, các tác giả báo cáo đánh giá: Sự định hình khác nhau của phương Tây và Tập Cận Bình và về mặt chính phủ vấn đề là kết quả của hoạt động tuyên truyền của Trung Quốc. Không nên đánh giá vai trò cá nhân của Tập Cận Bình trong việc xác định các chính sách. Ông ta là sản phẩm của thời đại và môi trường xung quanh mình. Công hiệu rằng sẽ sụp đổ của Liên Xô và sự tan rã của Đảng Cộng sản Liên Xô là bài học lịch sử quan trọng để với các thế hệ của ông ta hiện nay. Học hội kinh nghiệm của đợt nước Xôviết để thấy sẽ hình thành của “một loạt sai lầm, tránh lập lại chúng trong môi trường hợp đồng không lập lại sự phẫn của Liên Xô”. Cuộc khủng hoảng về tính chính thống công khai của Đảng Cộng sản Trung Quốc trong giai đoạn trước khi Tập Cận Bình trở lại lên nắm quyền đã khiến chính ông ta và những người quanh mình tin vào sự cần thiết phải có các giới pháp quyết định.

Tuy nhiên, đứng đầu chính trị của Tập Cận Bình phù hợp với cái đã được thảo luận trong giới chóp bu của Đảng Cộng sản Trung Quốc trước khi ông ta được bầu làm tổng bí thư. Quá trình tập quyền trong các cấu trúc cấp cao của đảng đã diễn ra một nhất định thời kỳ Hồng Cầm Đào. Liên quan từ việc hình thành sự “sùng bái cá nhân” và những điều kiện về Chi tịch Mao Trạch Đông, các tác giả cho rằng những điều đang tồn tại ở Trung Quốc hiện nay được gọi một cách tự nhiên hơn là “sùng bái sự sùng bái cá nhân”. Tại Trung Quốc đang thực sự diễn ra việc đánh giá lại các sự

kiến xảy ra trước đó từ các cuộc cải cách kinh tế. Từ thời Đảng Tiểu Bình, trong các cuộc tranh luận xã hội, sự tiếp nhận không tích cực đối với cuộc Cách mạng văn hóa và những sự quá độ khác liên quan tới quá trình cấm quyên của Mao Trạch Đông trở nên những cái được xem là thời vực xin giúp các đảng viên cấp tiến quay trở lại cấm quyên.

Rõ ràng là các mối nguy hiểm mang tính hệ thống đối với sự tồn tại chế độ cấm quyên của Đảng Cộng sản Trung Quốc đang được duy trì và sự được duy trì trong tương lai. Theo ý kiến của các tác giả báo cáo, các mối nguy hiểm đó bao gồm: sự không dứt khoát trong vấn đề chuyển giao quyên lực (giai đoạn 2022-2023, Tập Cận Bình và “thế hệ” của mình phải rời vị trí lãnh đạo theo thực tế đã được chính thức hóa); nên tham những bộ lo ngại trong các lĩnh vực này những lo ngại bùng phát trong các lĩnh vực khác; cuộc chiến bè phái trong nội bộ đảng; “sự không đồng ý trong kỷ luật đảng” (mong muốn của các cấp quan đảng không đem xĩa gì đến những điều bất lợi của họ trong các quyết định của đảng) và sự vận động về tính hợp lý của Đảng Cộng sản đối với sự được quyên trong chính quyên.

Thời điểm này, chế độ tại Trung Quốc đang ổn định, tuy nhiên trong tương lai hợp chúng trình kinh tế với nhiều rời ro của Tập Cận Bình bộ phá sản thì có thể đến tại sự sụp đổ của chế độ thống chính trị của Trung Quốc. Về điều này, các tác giả tin rằng không nên “vui mừng vì sự sụp đổ của lãnh tụ đảng” mà nên vui vì “việc thiệt lập chế độ dân chủ theo mô hình phương Tây đã được lo ngại”, và rằng sự yếu ớt trong xã hội dân sự và hệ thống quyên lực sự được lý giải rõ nguyên nhân.

Trong báo cáo có ghi 4 kịch bản tương lai sự phát triển chính trị tại Trung Quốc, 2 trong số đó được chính các nhà lãnh đạo Trung Quốc nêu ra, còn 2 – được nêu ra bởi các nhà lãnh đạo Nga. Theo ý kiến của các chuyên gia phương Tây, trong các năm 1980-2000, tại Trung Quốc, nhìn chung hệ thống nhà nước cấp đảng và thích nghi. Về điều này, nhiều xu hướng trong sự phát triển của Trung Quốc đã cho ra sự vận động nhằm hướng tới việc chúng được gọi là “hình mẫu Enxin”: sự tan rã của hệ thống đảng, tiến độ của dân chủ khi thiệt lập quyên lực của giới đầu sự chính trị. Sự chuyển động theo “kịch bản Enxin” có thể tiếp tục trong tương lai phương Cộng sản Trung Quốc sụp đổ. Việc khôi phục “kịch bản Đảng Tiểu Bình” liệu có khả thi bởi việc thực hiện thành công nó là có thể trong điều kiện các chế độ kinh tế-xã hội tương đương như vậy, những nỗ lực không đấu tranh chống những tác động phá của mô hình này, như cách Tập Cận Bình đã bắt đầu làm, thì sự đến tại cuộc khủng hoảng chế độ sâu sắc với các hậu quả nghiêm trọng trước khi ông ta sụp đổ.

Mô hình được đưa ra phù hợp với cái mà các tác giả nhận định, hiện đang được xây dựng tại Trung Quốc: nhà nước với chế độ là sự cộng cố bản thân các cấu trúc được vận hành được tại đa phần vì quyền lực. Về điểm này, xu hướng tập trung hóa các sáng kiến chính trị - các sáng kiến đã đưa Trung Quốc đi theo “kịch bản Tập Cận Bình” - có thể sẽ được tiếp tục cho tới trước khi có cái gì là “mô hình Putin”, mà các tác giả của mô hình này hiểu rõ một chính phủ quy định uy của người đứng đầu mình với điểm tựa là các cơ quan quyền lực, và vai trò của các hệ thống được giám đi rất nhiều.

Các kết luận đối với Nga

Vấn đề then chốt đối với nước Nga là “tình hữu nghị với” giữa Moskva với Bắc Kinh hiện đang ổn định và liệu nó có thay đổi đột ngột 180 độ như những gì đã diễn ra tại biên giới hai nước những năm 1950-1960 hay không. Điều này phụ thuộc vào việc chính phủ của các đối tác hiện nay của Moskva sẽ bản vững đến mức nào.

Nếu theo kết luận của các nhà phân tích tại Berlin thì trong vòng 10 năm tới, chế độ đang hiện hành tại Trung Quốc sẽ được bảo vệ. Chế độ này hiện đang thu hút nhiều thích nghi ở cấp độ cao vì không dẫm chân tại chỗ mà thường xuyên điều chỉnh theo các yêu cầu của thời đại. Nhìn chung, ít nhất là tới năm 2022, người đứng đầu chế độ vẫn là Tập Cận Bình – bản đồng niên với Putin và sự giám mối quan hệ cá nhân tốt với Putin. Mặc dù giới truyền thông đưa ra cho chúng ta nhiều hình ảnh những vận có những cơ sở để đoán rằng Tập Cận Bình không phải là hình mẫu không thể thay thế. Mô hình này được đặt trong bối cảnh sẽ có một của người đứng đầu có khả năng cộng cố quyền lực trong trung ương, nhưng nó phát triển không phải từ chính người lãnh đạo mà từ những lợi ích sâu rộng của một bộ phận giới tinh hoa trong đảng – những người cho rằng cần phải đáp trả các thách thức về kinh tế - xã hội. Thậm chí nếu không phải là Tập Cận Bình thì chính sách mà chúng ta liên tưởng tới chính ông ta sẽ được người kế nhiệm tiếp tục thực hiện.

Hình mẫu trên đòi hỏi phải đẩy mạnh những lợi ích đối ngoại – yếu tố đi đôi với quy mô của lực lượng và nâng cao tự cường chế độ nhà Xô-viết. Họ quyết của việc này là châm ngòi cho các cuộc xung đột trong khu vực và sẽ bành trướng của Trung Quốc, trong đó có các khu vực mà Nga coi là phạm vi các lợi ích truyền thống (trước tiên là khu vực Trung Á). Với mối quan hệ giữa lực lượng và Trung Quốc hiện nay thì những mối nguy hiểm đối với Nga từ “các cuộc chiến tranh nhỏ kiểu bách chiến bách thắng” mà các chuyên gia cảnh báo là không thể có. Trong khi đó, Moskva và Bắc Kinh lại rất hợp nhau trên khía cạnh chế độ trích công khai để

với việc không chỉ thi giải của M.

Tác giả Ivan Zuenko là nhà nghiên cứu thực Viện Nghiên cứu Lịch sử, Khoa học và Dân tộc học Khu vực Viễn Đông. Bài viết đăng trên “ [Russian Council.ru](http://RussianCouncil.ru) ”

Vấn Hiện (gt)